

URZĄD STATYSTYCZNY
W BYDGOSZCZY

KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM
W 2012 R.

www.stat.gov.pl/bydgosz

OPRACOWANIA SYGNALNE

Bydgoszcz, październik 2013 r.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego wyróżnia się trzy typy szkół ponadgimnazjalnych, w których może się odbywać kształcenie zawodowe: dwuletnie lub trzyletnie zasadnicze szkoły zawodowe, czteroletnie technika oraz szkoły policealna o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku. W niniejszym opracowaniu analizie poddano ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe oraz sytuację osób posiadających wykształcenie zawodowe na rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim w 2012 r. Ponadgimnazjalne szkolnictwo zawodowe analizowano z uwzględnieniem:

- typów szkół (zasadnicza szkoła zawodowa, technikum, technikum uzupełniające, szkoła policealna, szkoła artystyczna dająca uprawnienia zawodowe łącznie ze szkołami dla dorosłych i szkołami specjalnymi),
- uczniów w roku szkolnym 2012/2013,
- absolwentów z roku szkolnego 2011/2012,
- kierunku kształcenia.

Natomiast sytuację na rynku pracy zaprezentowano przez pryzmat zarejestrowanych w 2012 r. bezrobotnych według zawodów oraz wolnych miejsc pracy według zawodów, przy czym w statystyce rynku pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej **osoby dotychczas niepracujące** klasyfikowane są zgodnie z zawodem wyuczonym (potwierdzonym świadectwem lub dyplomem kształcenia szkolnego bądź kursowego), a **bezrobotni poprzednio pracujący** – według zawodu wykonywanego w ostatnim miejscu pracy.

Użyte w opracowaniu **nazwy zawodów** są zgodne z nazwami zawodów określonymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 82, poz. 537), zmienionego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 listopada 2012 r. (Dz. U. poz. 1268).

Źródła danych:

- Informacje o szkołach i uczniach w ponadgimnazjalnym szkolnictwie zawodowym opracowano na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej.
- Informacje o bezrobotnych zarejestrowanych i zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej opracowano na podstawie danych pochodzących z publikacji „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2012 roku”, wydanej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu w maju 2013 r.

Pojęcia:

Zasadnicza szkoła zawodowa – szkoła dająca wykształcenie zasadnicze zawodowe, umożliwia zdobycie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także dalsze kształcenie w uzupełniających liceach ogólnokształcących lub technikach uzupełniających. Do szkoły tej przyjmowani są absolwenci gimnazjum. Nauka trwa od 2 do 3 lat.

Technikum – szkoła czteroletnia, której ukończenie umożliwia, po zdaniu egzaminu, uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Kształcenie zawodowe odbywa się w zawodach określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. Absolwenci technikum

uzyskują wykształcenie średnie, a także mają możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego.

Technikum uzupełniające – szkoła działająca od roku szkolnego 2004/2005 na podbudowie programowej ponadgimnazjalnej zasadniczej szkoły zawodowej. Ukończenie tego typu szkoły umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe oraz, po zdaniu egzaminu maturalnego, świadectwa dojrzałości. Do szkoły tej przyjmowane są osoby mające co najmniej 18 lat, będące absolwentami szkoły zasadniczej.

Szkoła policealna – instytucja edukacyjna organizowana na podbudowie programowej szkoły ponadgimnazjalnej, umożliwiająca osobom posiadającym wykształcenie średnie ogólne uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu. Nauka trwa nie więcej niż 2,5 roku. Absolwenci, po złożeniu egzaminu zewnętrznego otrzymują dyplom, który określa kwalifikacje zawodowe na poziomie technika lub robotnika wykwalifikowanego. W statystyce do szkół policealnych zalicza się także trzyletnie zakłady kształcenia nauczycieli: kolegia nauczycielskie i nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia pracowników służb społecznych.

Szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe:

- **ogólnokształcące szkoły artystyczne**, do których zalicza się: sześciolateczne ogólnokształcące szkoły muzyczne II stopnia, sześciolateczne ogólnokształcące szkoły sztuk pięknych, czteroletnie licea plastyczne oraz dziewięcioletnie ogólnokształcące szkoły baletowe. Absolwenci ogólnokształcących szkół artystycznych uzyskują wykształcenie średnie, mają możliwość przystępowania do egzaminu maturalnego, po zdaniu którego otrzymują świadectwo dojrzałości. Po ukończeniu szkoły dającej wykształcenie w zawodzie, uczeń otrzymuje dyplom ukończenia szkoły potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego;
- **szkoły artystyczne dające uprawnienia artystyczne (bez pionu ogólnokształcącego)**, do których zalicza się: szkoły muzyczne II stopnia, szkoły sztuki cyrkowej, szkoły sztuki tańca, policealne szkoły plastyczne oraz pomaturalne szkoły bibliotekarskie i animatorów kultury. Po ukończeniu szkoły oraz zdaniu egzaminu dyplomowego absolwent otrzymuje dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego. W niniejszym opracowaniu policealne szkoły plastyczne zostały wliczone do szkół policealnych.

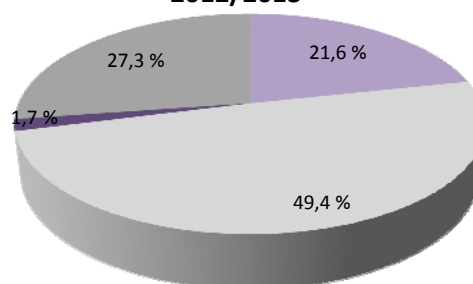
Wolne miejsca pracy – miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nie obsadzone,
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

W województwie kujawsko-pomorskim w roku szkolnym 2012/2013 działały łącznie 541 szkół ponadgimnazjalne, w których odbywało się kształcenie zawodowe. Wśród nich dominowały technika i technika uzupełniająca, których łącznie było 217. Licznie reprezentowane były również szkoły policealne oraz zasadnicze szkoły zawodowe (odpowiednio 167 i 140). Ponadto działało także 17 szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe (8 artystycznych szkół ogólnokształcących oraz 9 szkół kształcących wyłącznie w zakresie artystycznym).

W wymienionych szkołach w roku szkolnym 2012/2013 kształciło się 68,5 tys. uczniów. Niemal połowa z nich, bo 49,4% ogółu uczniów w analizowanych typach placówek, nabywała uprawnienia zawodowe w technikach i technikach uzupełniających. Uczniowie szkół policealnych i zasadniczych zawodowych stanowili odpowiednio 27,3% oraz 21,6%. Najmniej liczną grupą byli natomiast uczniowie szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe – 1,7% ogółu uczniów w analizowanych typach szkół.

STRUKTURA UCZNIÓW WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ W ROKU SZKOLNYM 2012/2013

- Zasadnicze zawodowe
- Technika i technika uzupełniająca
- Artystyczne dające uprawnienia zawodowe
- Policealne

Oferta edukacyjna kujawsko-pomorskich szkół ponadgimnazjalnych kształcących w zawodach jest bogata. Ogółem w 2012 r. w objętych analizą szkołach prowadzone było kształcenie w ok. 130 zawodach. Wobec tak szerokiej oferty edukacyjnej w opracowaniu uwagę skupiono na tych zawodach, które w roku szkolnym 2012/2013 cieszyły się największą i najmniejszą popularnością, wyrażoną liczbą uczniów. Do analizy wyłoniono grupę 21 najbardziej popularnych wśród uczniów zawodów (w których kształciło się ponad 1 tys. uczniów, w 6 z nich kształciło się 2 tys. uczniów) oraz grupę 10 zawodów o najmniejszym wśród nich zainteresowaniu, tj. w których kwalifikacje zawodowe zdobywało mniej niż 10 uczniów.

Z analizy liczebności uczniów kształcących się w szkołach ponadgimnazjalnych realizujących naukę w zawodach w roku szkolnym 2012/2013 wynika, że największą popularnością cieszył się zawód **technik informatyk**. Spośród 68,5 tys. uczniów kształcących się w omawianym typie szkół 7,3% nabywało kwalifikacje właśnie w tym zawodzie (5024 osób). Znaczna większość spośród nich jako miejsce swojej edukacji wybrała technikum (76,7%), pozostali kwalifikacje zawodowe nabywali w szkołach policealnych (23,3%). W analizowanym roku szkolnym **technik ekonomista** był drugim najpopularniejszym zawodem, w którym uczniowie dążyli do zdobycia dyplomu potwierdzającego kwalifikacje. Przygotowanie w tej profesji zdobywało 6,4% ogółu uczących się w ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych (4360 osób). Uczniowie ci kształcili się przede wszystkim w technikach (94,8%), ale także w szkołach policealnych (5,2%). Ponad dwa tysiące uczniów skupiały także szkoły, które kształciły w zawodach: **technik administracji, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, kucharz i mechanik pojazdów samochodowych**. Naukę w nich zdobywało odpowiednio: 5,0% (3436 osób), 3,6% (2437 osób), 3,3% (2232 osoby) i 3,2% (2213 osób) ogółu uczących się w szkołach ponadgimnazjalnych realizujących naukę w zawodach. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik administracji oraz technik bezpieczeństwa i higieny pracy w analizowanym roku szkolnym w województwie kujawsko-pomorskim zapewniały wyłącznie szkoły policealne, natomiast w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych wyłącznie zasadnicze szkoły zawodowe. Grupę omawianych sześciu najbardziej popularnych zawodów wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych zamyka zawód kucharz. Kwalifikacje w tym zawodzie w roku szkolnym 2012/2013 zdobywano w technikach, zasadniczych szkołach zawodowych oraz szkołach policealnych. Z oferty tych pierwszych skorzystało 56,1% uczniów, w zasadniczych szkołach zawodowych kształciło się 43,1% uczniów, pozostali (0,8%) jako miejsce nauki wybrali szkoły policealne.

Szkoły policealne i technika były podstawowym miejscem edukacji uczniów w grupie kolejnych 15 najczęściej wybieranych zawodów, w których w roku szkolnym 2012/2013 kształciło się od 1 tys. do 2 tys. uczniów. W obydwu typach szkół uczono zawodów technik: **pojazdów samochodowych** (2,8% ogółu uczących się w szkołach ponadgimnazjalnych realizujących naukę w zawodach), **logistyk** (2,6%), **rolnik** (2,5%), **hotelarstwa** (2,3%), **mechanik** (2,1%), **budownictwa** (2,0%), **architektury krajobrazu** (1,9%), **organizacji usług gastronomicznych** (1,8%). Wyłącznie w szkołach policealnych uczono zawodu **technik usług kosmetycznych** (2,9%), w technikach zawodu technik: **żywienia i gospodarstwa domowego** (2,2%), **handlowiec** (2,1%) i **mechatronik** (1,6%), natomiast w zasadniczych szkołach zawodowych zawodów: **sprzedawca** (2,5%), **fryzjer** (2,4%) i **kucharz małej gastronomii** (1,6%).

W roku szkolnym 2012/2013 do zawodów, w których kwalifikacje nabywało najmniej, bo mniej niż 10 uczniów należały: **introligator, mechanik automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych, operator urządzeń przemysłu chemicznego, blacharz, kamieniarz, monter instalacji gazowych, modelarz odlewniczy, operator urządzeń przemysłu szklarskiego, posadzkarz, monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych**. Naukę w tych zawodach oferowały wyłącznie zasadnicze szkoły zawodowe.

Jednym z kryteriów determinujących wybór ścieżki edukacji zawodowej młodych ludzi są perspektywy zatrudnienia. Bieżący monitoring sytuacji na rynku pracy w układzie zawodów realizują według jednolitych dla całego kraju zasad monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowanych przez Departament Rynku Pracy w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej) w 2003 r. Wojewódzkie Urzędy Pracy. Zgodnie z nimi prowadzona jest analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Ma ona charakter strumieniowy i porównuje dane o nowych rejestracjach bezrobotnych z liczbą zgłoszonych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Podział na zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe dokonywany jest na podstawie **wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu** wyrażonego jako iloraz liczby zgłoszonych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w badanym okresie w danym zawodzie i liczby zarejestrowanych bezrobotnych w badanym okresie w danym zawodzie. **Zawody deficytowe** to takie, dla których wskaźnik przekracza wartość 1,100; **zawodami zrównoważonymi** nazywane są te, dla których wartość wskaźnika mieści się w przedziale od 0,900 do 1,100; **natomiast nadwyżkowymi**, kiedy wskaźnik wynosi poniżej 0,900.

Analizując wartości wskaźnika intensywności nadwyżki w 2012 r. dla wyłonionej grupy 21 najbardziej popularnych zawodów wśród uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych oraz grupy 10 zawodów o najmniejszym wśród nich zainteresowaniu, zauważa się, że wyraźny niedobór miejsc pracy występował zasadniczo w grupie zawodów, w których w roku szkolnym 2012/2013 kształciło się najwięcej uczniów. Spośród analizowanych 21 zawodów najbardziej popularnych wśród uczniów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych wskaźnik intensywności nadwyżki przyjmował wartości od 0,001 dla zawodu **technik żywienia i gospodarstwa domowego** do 0,267 dla zawodu **technik handlowiec**. Jedynym wyjątkiem w tej grupie zawodów był zawód **technik administracji**. W 2012 r. w zawodzie tym w powiatowych urzędach pracy działających w województwie kujawsko-pomorskim zgłoszono więcej miejsc pracy i aktywizacji zawodowej niż zarejestrowało się osób bezrobotnych. Wskaźnik intensywności nadwyżki wyniósł 1,110 – na 805 zgłoszonych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej zarejestrowanych było 725 bezrobotnych.

Tabl. 1. Podstawowe dane o zawodach deficytowych i nadwyżkowych szkolnictwa zawodowego, w których kształciło się ponad 1 tys. uczniów

Zawody	Uczniowie ogółem w roku szkolnym 2012/2013 (stan w dniu 30 IX)	2012		
		nowo zarejestrowani bezrobotni	wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej ^a	wskaźnik intensywności nadwyżki/deficytu
Technik informatyk	5024	914	115	0,126
Technik ekonomista	4360	3695	27	0,007
Technik administracji	3436	725	805	1,110
Technik bezpieczeństwa i higieny pracy	2437	85	4	0,047
Kucharz	2232	2619	561	0,214
Mechanik pojazdów samochodowych	2213	2091	250	0,120
Technik usług kosmetycznych	1959	145	11	0,076
Technik pojazdów samochodowych	1921	133	6	0,045
Technik logistyk	1793	143	3	0,021
Sprzedawca	1742	15305	3036	0,198
Technik rolnik	1714	1194	8	0,007

^a Jest to suma wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych w poszczególnych miesiącach danego półrocza, skorygowana o liczbę wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, które pracodawcy anulowali.

Tabl. 1. Podstawowe dane o zawodach deficytowych i nadwyżkowych szkolnictwa zawodowego, w których kształciło się ponad 1 tys. uczniów (dok.)

Zawody	Uczniowie ogółem w roku szkolnym 2012/2013 (stan w dniu 30 IX)	2012		
		nowo zarejestrowani bezrobotni	wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej ^a	wskaźnik intensywności nadwyżki/deficytu
Fryzjer	1628	1826	329	0,180
Technik hotelarstwa	1584	517	4	0,008
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	1473	1008	1	0,001
Technik mechanik	1466	1895	61	0,032
Technik handlowiec	1417	979	261	0,267
Technik budownictwa	1369	689	35	0,051
Technik architektury krajobrazu	1321	142	3	0,021
Technik organizacji usług gastronomicznych	1218	114	5	0,044
Kucharz małej gastronomii	1112	2021	231	0,114
Technik mechatronik	1105	22	3	0,136

^a Jest to suma wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych w poszczególnych miesiącach danego półrocza, skorygowana o liczbę wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, które pracodawcy anulowali.

Również w grupie zawodów, w których w roku szkolnym 2012/2013 kwalifikacje zdobywało mniej niż 10 uczniów szkół ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w większości występowała zdecydowana przewaga zarejestrowanych bezrobotnych nad wolnymi miejscami pracy i aktywizacji zawodowej. Wśród tych profesji w 2012 r. wartości wskaźnika intensywności nadwyżki mieściły się w przedziale od 0,000 dla zawodu **modelarz odlewniczy** do 0,546 dla zawodu **introligator**. Jedynym zawodem w tej grupie, w którym w 2012 r. zgłoszono więcej miejsc pracy i aktywizacji zawodowej, niż zarejestrowało się osób bezrobotnych, był **operator urządzeń przemysłu szklarskiego**. Należy zaznaczyć, że w analizowanym roku na 10 miejsc pracy i aktywizacji zawodowej zarejestrowanych było tylko 2 bezrobotnych legitymujących się uprawnieniami do wykonywania tego zawodu. Wobec tak prezentujących się statystyk wskaźnik intensywności nadwyżki wyniósł 5,000.

Tabl. 2. Podstawowe dane o zawodach deficytowych i nadwyżkowych szkolnictwa zawodowego, w których kształciło się mniej niż 10 uczniów

Zawody	Uczniowie ogółem w roku szkolnym 2012/2013 (stan w dniu 30 IX)	2012		
		nowo zarejestrowani bezrobotni	wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej ^a	wskaźnik intensywności nadwyżki/deficytu
Introligator	7	44	24	0,546
Mechanik automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych	6	53	3	0,057
Operator urządzeń przemysłu chemicznego	5	6	2	0,333
Blacharz	4	122	31	0,254
Kamieniarz	3	122	24	0,197
Monter instalacji gazowych	2	31	3	0,097
Modelarz odlewniczy	2	8	–	0,000
Operator urządzeń przemysłu szklarskiego	2	2	10	5,000
Posadzkarz	1	212	49	0,231
Monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych	1	2	1	0,500

^a Jest to suma wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych w poszczególnych miesiącach danego półrocza, skorygowana o liczbę wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, które pracodawcy anulowali.

(–) Zjawisko nie wystąpiło

W województwie kujawsko-pomorskim w 2012 r., poza wspomnianym zawodem operator urządzeń przemysłu szklarskiego, wyższy wskaźnik intensywności deficytu wśród zawodów szkolnictwa zawodowego równy 15,667 osiągnął zawód **technik archiwista** – na 47 zgłoszonych wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej zarejestrowano 3 bezrobotnych. W zawodzie tym w roku szkolnym 2012/2013 kwalifikacje zdobywało 148 uczniów (0,2% ogółu uczących się w ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych).

Z kolei do zawodów szkolnictwa zawodowego o najwyższych w 2012 r. w województwie kujawsko-pomorskim wskaźnikach intensywności nadwyżki, należały: **fototechnik, higienistka stomatologiczna, modelarz odlewniczy, mechanik precyzyjny, ortoptystka, technik agrobiznesu, technik awionik, technik hodowca koni, technik ogrodnik i technik żeglugi śródlądowej**. W tych zawodach nie zgłoszono ani jednego wolnego miejsca pracy i aktywizacji zawodowej. Poza zawodem modelarz odlewniczy nie należały one do najmniej licznie reprezentowanych przez uczniów ponadgimnazjalnego szkolnictwa zawodowego w roku szkolnym 2012/2013.

Tabl. 3. Podstawowe dane o wybranych zawodach nadwyżkowych i deficytowych szkolnictwa zawodowego

Zawody	Uczniowie ogółem w roku szkolnym 2012/2013 (stan w dniu 30 IX)	2012		
		nowo zarejestrowani bezrobotni	wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej ^a	wskaźnik intensywności nadwyżki/deficytu
Technik agrobiznesu	559	351	–	0,000
Fototechnik	264	40	–	0,000
Technik żeglugi śródlądowej	150	38	–	0,000
Technik archiwista	148	3	47	15,667
Technik ogrodnik	117	239	–	0,000
Technik hodowca koni	75	6	–	0,000
Technik awionik	69	2	–	0,000
Higienistka stomatologiczna	62	8	–	0,000
Ortoptystka	40	1	–	0,000
Mechanik precyzyjny	18	15	–	0,000
Modelarz odlewniczy	2	8	–	0,000

^a Jest to suma wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych w poszczególnych miesiącach danego półrocza, skorygowana o liczbę wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, które pracodawcy anulowali.

(–) Zjawisko nie wystąpiło

Autorzy opracowania: Wiesława Gierańczyk, Agata Kordowska, Marzena Leszczyńska
Referat Analiz i Badań Regionalnych; tel. 56 6117128

Redakcja merytoryczna, techniczna, skład i grafika komputerowa: Magdalena Miśko, Rafał Lis,
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych pod kierunkiem Małgorzaty Rybak

Informatorium: e-mail InformatoriumUSB DG@stat.gov.pl, tel. 52 3669400